

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 17 lutego 2020 r.

BADK.DPK.133.92.2019 MK

P10-01/19	Data wpływu petycji 8 listopada 2019 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 14 lutego 2020 r.

OCHRONA ŚRODOWISKA

TEMAT

ZAOSTRZENIE KAR

ZA ZANIECZYSZCZANIE ŚRODOWISKA

WNOSZACY PETYCJE: petycja indywidualna

Osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zaostrzenia przepisów karnych wobec osób, które świadomie zanieczyszczają środowisko oraz wprowadzenia rozwiązań, które będą miały na celu wspieranie ochrony środowiska.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Przedmiotem petycji jest zaostrzenie przepisów z zakresu ochrony środowiska, celem przeciwdziałania jego zanieczyszczeniu, w tym złemu składowaniu i utylizacji odpadów.

Wnoszący petycję, proponuje zwiększenie wymiaru kary wobec osób świadomie niszczących środowisko oraz wprowadzenie w stosunku do osób winnych, skazanych prawomocnym wyrokiem sądu – obowiązku zapłaty grzywny w wysokości 20 tys. zł., z jednoczesnym jej przeznaczeniem na sfinansowanie programów wspierających środowisko.

Ponadto, autor petycji wnosi o wymierzenie kary od 3 miesięcy do 3 lat pozbawienia wolności oraz obciążenie kosztami związanymi z usunięciem zanieczyszczenia wobec osób odpowiedzialnych za te czyny.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r., poz. 1396 ze zm.) określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju (w szczególności: zasady ustalania warunków ochrony zasobów środowiska, warunków wprowadzania substancji lub energii do środowiska, kosztów korzystania ze środowiska), obowiązki organów administracji w tym zakresie oraz odpowiedzialność i sankcje.

W dziale III ustawy określono zasady odpowiedzialności administracyjnej podmiotów korzystających ze środowiska oraz osób fizycznych negatywnie wpływających na środowisko.

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹ (Dz. U. z 2019 r. poz. 701 ze zm.) określa środki służące ochronie środowiska, życia i zdrowia ludzi zapobiegające i zmniejszające negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi, wynikający z wytwarzania i gospodarowania odpadami² (art. 1).

¹ Odpady – każda substancja lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

² Gospodarowanie odpadami – zbieranie, transport, przetwarzanie odpadów, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami;

Gospodarkę odpadami (art. 16) należy prowadzić w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności gospodarka odpadami nie może:

- 1) powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt;
- 2) powodować uciążliwości przez hałas lub zapach;
- 3) wywoływać niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu, w tym kulturowym i przyrodniczym.

W dziale X „Przepisy karne i administracyjne kary pieniężne” (art. 171-177 i 180-192) określone zostały kary za gospodarowanie odpadami, w sposób niezgodny z wytycznymi wynikającymi z ustawy. Art. 171 stanowi, że prowadzenie gospodarki odpadami niezgodnie z nakazem określonym w art. 16, jest zagrożone karą aresztu albo grzywny.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 ze zm.) w art. 182 określa czyny związane z zanieczyszczaniem środowiska, których spowodowanie kwalifikuje się jako przestępstwo.

Karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 podlega ten kto zanieczyszcza wodę, powietrze lub powierzchnię ziemi substancją albo promieniowaniem jonizującym w takiej ilości lub w takiej postaci, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach. Jeżeli sprawca takiego czynu działa nieumyślnie to podlega: grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

W sytuacji, gdy czyn ten został popełniony w związku z eksploatacją instalacji działającej w ramach zakładu w zakresie korzystania ze środowiska, na które wymagane jest pozwolenie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. W przypadku działania nieumyślnego podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Na mocy art. 183 kodeksu, kto wbrew przepisom składa, usuwa, przetwarza, dokonuje odzysku, unieszkodliwia albo transportuje odpady lub substancje w takich warunkach lub w taki sposób, że może to zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Te samej karze podlega, kto wbrew przepisom przywozi z zagranicy substancje zagrażające środowisku lub wywozi odpady za granicę.

Kto bez wymaganego zgłoszenia lub zezwolenia, albo wbrew jego warunkom przywozi z zagranicy lub wywozi za granicę odpady niebezpieczne, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Jeżeli sprawca czynu określonego w art. 183 kodeksu działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1355 ze zm.) w art. 1 określa cel powołania Inspekcji Ochrony Środowiska, której zadaniem jest kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badanie i ocena stanu środowiska.

Do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska (art. 2) należy m.in.:

1) kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska w zakresie:

- a) przestrzegania przepisów o ochronie środowiska,
- b) przestrzegania decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska oraz przestrzegania zakresu, częstotliwości i sposobu prowadzenia pomiarów wielkości emisji i jej wpływu na stan środowiska,
- c) przestrzegania przepisów dotyczących zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw oraz w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej,
- d) eksploatacji instalacji i urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,
- e) przestrzegania przepisów o gospodarce opakowaniami oraz odpadami opakowaniowymi,
- f) przestrzegania przepisów o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej,
- g) postępowania z substancjami zubożającymi warstwę ozonową oraz z fluorowanymi gazami cieplarnianymi i pozostałymi fluorowanymi gazami cieplarnianymi,
- h) przestrzegania przepisów ustawy o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych, w zakresie wymagań określonych w zezwoleniach na prowadzenie zakładu inżynierii genetycznej albo w zgodach na zamierzone uwolnienie organizmów genetycznie zmodyfikowanych do środowiska w zakresie postępowania z odpadami,
- i) przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- j) przestrzegania przepisów o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, z wyjątkiem art. 37 i 39 ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym,
- k) przestrzegania przepisów o bateriach i akumulatorach, z wyjątkiem przestrzegania przez sprzedawców detalicznych i sprzedawców hurtowych przepisów art. 8, art. 9, art. 10 ust. 1, art. 11, art. 31 ust. 3, art. 48-50, art. 53 oraz art. 54 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach,

l) przestrzegania przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;

1a) kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach;

2) prowadzenie państwowego monitoringu środowiska, w szczególności:

a) opracowywanie i realizacja wieloletnich strategicznych programów państwowego monitoringu środowiska i wykonawczych programów państwowego monitoringu środowiska,

b) gromadzenie informacji o środowisku w zakresie ujętym w programach państwowego monitoringu środowiska,

c) przetwarzanie zgromadzonych informacji o środowisku i dokonywanie ocen stanu środowiska,

d) opracowywanie raportów o stanie środowiska,

Rozdział 5a „Przepisy karne i przepisy o karach pieniężnych” (art. 31a-31c) przewiduje kary m.in.: za nieinformowanie lub niezgodne z prawdą informowanie organu Inspekcji o zakresie wykonania zarządzeń pokontrolnych, za uniemożliwianie przeprowadzenia kontroli oraz utrudnianie jej przeprowadzenia.

INFORMACJE DODATKOWE:

Dla zobrazowania skali przestępstw przeciwko środowisku, poniżej przedstawiono statystyki Policji z okresu od 2007 r. do 2017 r. obrazujące liczbę: wszczętych postępowań, stwierdzonych oraz wykrytych przestępstw dotyczących zanieczyszczania środowiska (art. 182 k.k.)³ oraz nieodpowiedniego postępowania z odpadami (art. 183 k.k.)⁴.

Zanieczyszczanie środowiska (art. 182 k.k.)				
Rok	liczba postępowań wszczętych	liczba przestępstw stwierdzonych	przestępstwa wykryte	wskaźnik wykrycia (w %)
2017	111	22	7	31.8
2016	109	19	9	47.4
2015	100	16	6	37.5
2014	91	14	2	14.3
2013	99	24	7	29.2
2012	95	8	4	50.0
2011	60	6	0	0.0

³ <http://statystyka.policja.pl/st/kodeks-karny/przestepstwa-przeciwko-3/63472,Zanieczyszczanie-srodowiska-art-182.html>

⁴ <http://statystyka.policja.pl/st/kodeks-karny/przestepstwa-przeciwko-3/63476,Nieodpowiednie-postepowanie-z-odpadami-art-183.html>

2010	68	12	5	41.7
2009	88	14	5	35.7
2008	107	16	5	31.3
2007	98	16	3	18.8

Nieodpowiednie postępowanie z odpadami (art. 183 k.k.)				
Rok	liczba postępowań wszczętych	liczba przestępstw stwierdzonych	przestępstwa wykryte	wskaźnik wykrycia (w %)
2017	249	51	28	54.9
2016	224	48	32	65.3
2015	175	43	31	72.1
2014	172	56	32	57.1
2013	150	75	53	70.7
2012	172	42	23	53.5
2011	99	35	26	74.3
2010	191	52	36	69.2
2009	162	69	55	79.7
2008	209	80	62	77.5
2007	203	64	49	76.6

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz